

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการทางการเงิน

2.1.1 สำนักงานบัญชี หมายถึง ธุรกิจที่ดำเนินการในลักษณะของบริษัทจำกัด และห้างหุ้นจำกัดที่มีขอบเขตการให้บริการดังนี้

- รับจัดทำบัญชีและงบการเงิน
- รับจัดทำแบบแสดงรายการเสียภาษีประเภทต่างๆ ขึ้นต่อกรมสรรพากรและกรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- รับวางระบบบัญชีเพื่อการควบคุมภายใน
- รับจดทะเบียนจัดตั้งเปลี่ยนแปลง
- ให้คำปรึกษาและวางแผนภาษีอากร
- รับวิเคราะห์งบการเงิน
- ให้คำปรึกษาและวางแผนด้านการเงิน
- จัดหาฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านบัญชี

2.1.2 ความหมายของการบัญชี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีผู้ให้ความหมายของการบัญชีไว้แตกต่างกัน ได้แก่

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความหมายของการบัญชีในศัพท์บัญชีไว้ว่า “บัญชี คือ ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกและทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปของตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้สนใจในกิจกรรมของกิจการ”

ศรีสุดา อาชวานันทกุล ได้ให้ความหมายของการบัญชีไว้ว่า การบัญชีเป็นการรวบรวมจัดทำ และนำเสนอข้อมูลทางการเงินแก่ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกธุรกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลเหล่านั้นแตกต่างกันไป เช่น นักลงทุนต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งหน่วยงานภาครัฐต้องการข้อมูลเพื่อการจัดเก็บภาษีอากรและการวางแผนทางเศรษฐกิจเจ้าหน้าที่ต้องการข้อมูลเพื่อพิจารณาให้สินเชื่อแก่ธุรกิจผู้บริหารต้องการข้อมูลเพื่อการวางแผนควบคุมการดำเนินงานและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ

สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตของอเมริกา (The American Institute of Certified Public Accountants, AICPA) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการบัญชีไว้ดังนี้ “การบัญชีเป็นศิลปะของการจัดบันทึกรายการหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการเงินไว้ในรูปเงินตรา การจัดหมวดหมู่หรือการจำแนกประเภทของรายการหรือเหตุการณ์ การสรุปผลรวมทั้งการตีความหมายของรายการเหล่านั้น”

2.1.3 ความหมายของใบกำกับภาษี

ใบกำกับภาษี คือ เอกสารหลักฐานสำคัญ ซึ่งผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะต้องจัดทำและออกให้กับผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการทุกครั้งที่มีการขายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อแสดงมูลค่าของสินค้าหรือบริการและจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า หรือรับบริการในแต่ละครั้ง

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี

ศศิธร แทนบำรุง 2553: การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอน และวิธีการใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle ในระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวรของบริษัทกรณีศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์การใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิโดยการศึกษาจากการปฏิบัติงานจริงตลอดจนสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการการทำงานของโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle ในระบบสินทรัพย์ถาวรของบริษัทกรณีศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ขั้นตอนการใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle ในระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวรของบริษัทกรณีศึกษา ประกอบด้วย การได้มาของสินทรัพย์ถาวร การคิดค่าเสื่อมราคา การจำหน่ายสินทรัพย์และการโอนสินทรัพย์ การประยุกต์ใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle ในระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวรของบริษัทกรณีศึกษา สามารถช่วยให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นจึงเสนอแนะว่า ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานขั้นตอนการใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Oracle ในระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวรของบริษัทกรณีศึกษา เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

นริลักษณ์ ชูติมาสกุล 2553: การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทำงานของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ACCPAC ที่ใช้ในการปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศทางการบัญชีสำหรับวงจรรายได้ และวิธีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงจรรายได้และวิเคราะห์ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่บริษัทกรณีศึกษาใช้อยู่ในปัจจุบัน วิธีการศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า บริษัทกรณีศึกษาได้มีการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีสำหรับวงจรรายได้หลายระบบ และการปฏิบัติงานในระบบยังคงบันทึกข้อมูลด้วยมือ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน โอกาสเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย จึงได้เสนอแนะให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีสำหรับวงจรรายได้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ACCPAC มาประยุกต์ใช้กับบริษัทในส่วนของกิจกรรมเรียกเก็บเงินและกิจกรรมรับเงิน ทำให้การปฏิบัติงานสำหรับวงจรรายได้เสร็จสิ้นภายในระบบเดียว ซึ่งช่วยลดขั้นตอนการทำงาน รวมทั้งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ และการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สายพิน พันธุ์เพ็ง 2553: กรณีศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษากระบวนการทำงานของวงจรรายได้ในโปรแกรมสำเร็จรูป SAP ระบบบัญชีและการเงิน ของบริษัท กรณีศึกษาประการที่สองเพื่อศึกษาและรวบรวมคู่มือปัจจุบันประการที่สามเพื่อระบุปัญหาในการปฏิบัติงานและประการที่สี่เพื่อรวบรวมและจัดทำเอกสารคู่มือปฏิบัติงานของวงจรรายได้ในโปรแกรมสำเร็จรูป SAP ระบบบัญชีและการเงินฉบับภาษาไทย กรณีศึกษาพบว่าคู่มือเดิมซึ่งมีการจัดทำเป็นภาษาอังกฤษทำให้ผู้ใช้เข้าใจคลาดเคลื่อน และมีการแยกคู่มือเป็นส่วนงานย่อยทำให้ต้องใช้คู่มือหลายเล่มในการปฏิบัติงานจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งคู่มือที่ไม่เป็นปัจจุบันทำให้ไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ จึงควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโดยให้ผู้ใช้มีส่วนร่วม เพื่อความเข้าใจอย่างถูกต้องตามขั้นตอนการปฏิบัติงานจริงบนโปรแกรมสำเร็จรูป SAP เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลของระบบอย่างแท้จริง

จงรัก สมบูรณ์ดำรงกุล 2552: กรณีศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกิจกรรมการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีและปัญหาในการใช้งานสำหรับวงจรรายค่าใช้จ่ายของระบบโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Dynamics Axapta โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์พนักงานผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนการทดสอบระบบ ในช่วงเดือน สิงหาคม ถึง ธันวาคม 2551 และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่วนใหญ่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของการควบคุมทั่วไป ยกเว้นเรื่องการควบคุมด้านเอกสาร ส่วนการควบคุมระบบงานส่วนใหญ่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของการควบคุมระบบงาน ยกเว้น การควบคุมโดยเพิ่มร่องรอยการตรวจสอบ และจากการศึกษาการใช้งานระบบโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Dynamics Axapta พบว่าปัญหาเกิดจากขั้นตอนการนำข้อมูลเข้าของผู้ปฏิบัติงานเองและเกิดจากตัวระบบโปรแกรมสำเร็จรูป นอกจากนี้กิจกรรมการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานและในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในวงจรรายค่าใช้จ่าย

อิสราภรณ์ อุดมพรมงคล 2541 : ในปัจจุบันได้มีการนำคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี จึงทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาผลกระทบของการนำโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี งานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาผลกระทบของการนำโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของนักบัญชี ในด้านวิธีการทำงานและขั้นตอนในการจัดทำบัญชี จากการนำโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี ด้านการควบคุมภายในของงานการบัญชี โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา จากการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักบัญชีทั้งที่จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา ที่มีต่อระดับผลกระทบของการนำโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี ที่ระดับกระทบมาก ในทุกด้านที่ทำการศึกษา ผลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การโปรแกรมสำเร็จรูป มาใช้ในการจัดทำบัญชี มีผลกระทบต่อวิธีการทำงานและขั้นตอนในการจัดทำบัญชี ดังนั้นในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงระบบการจัดทำบัญชีจากระบบการจัดทำด้วยมือ มาใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีควรจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วยภายหลัง